

Gángoly Attila

Barkochba

– Személy?

– Is.

Csend.

– Tárgy?

– Is.

Még hosszabb csend. A válasz nyilvánvalóan úgy meglepte a kérdezőt, hogy pár pillanatig keresnie kellett az inkább filozófusokra, semmint katonákra jellemző harmadik szót.

– Fogalom?

– Is.

– A bolondját járatod velem? – fakadt ki erre a nagy hadvezér. – Felelj igaz lelkedre, máskülönben nyelv nélkül maradsz!

– Isten ments, hogy hazudjak – szabadkozott a másik, aki nem volt rest összeszűrni a levet a gyűlölt rómaiakkal.

A kihallgatás folytatódott.

– Él?

– Is.

– Meghalt?

– Is.

A zsidó sereg parancsnoka ugyan kezdte türelmét veszteni, de azért a rá jellemző mérhetetlen önuralommal vallatta tovább a keresztény foglyot, restelve iménti gorombaságát. Jól tudta, hogy egy felkelés (vagy más vállalkozás) sikere a megfelelő pillanatban alkalmazott béketúrésen nyugszik.

– Ember?

– Is.

– Isten?

– Is.

Bar Kochba szeme végre-valahára felragyogott, s a megoldás fölött érzett gyermekes örömeiben nem vette észre a rab ábrázatára kiülő zavart.

– Rákérdezek...

Szünet.

– A Messiás?

Körös-körül az olajfák lombja kísértetiesen zúgott, szinte jajgatott a hirtelen támadt keleti szélben, mely csontjáig megborzongatta mindkét férfit.

– Talán az – mondotta búsan a hitehagyott.

Kivezetés a szépirodalomból

Pár évvel ezelőtt többet néztem a pothár fenekére, mint a nők szoknyája alá...

Akkori ivócimboráim egyike azok közé az írók közé tartozott, akik párját ritkító termékenységük ellenére is folyton témahiányról panaszkodnak. Valójában a hiány volt a legfőbb témája – szóban és írásban egyaránt –, de e semmit olyan bő lére tudta eresztetni, hogy hallgatósága alig győzte kívánni

a végét. Csak néhány bennfentes, irodalomkedvelő hölgy itta a szavait. (A hivatásos rajongók odaadásának persze megvolt az ára, ám „barátom” az ágyban is bírta az iramot.)

En homlokegyenest az ellentéte vagyok, akinél a rövidre fogott mondanivaló éppúgy szent, mint a világos fogalmazás; noha kritikusaim, orvosaim és más rosszakaróim szerint az utóbbi dolgában van még mit fejlőd-

nöm. Néha ugyanis (nagy igyekezetben) összekeverem a tárgyakat...

*

Példának okáért íme a tér, amelyre korhelykoromban vágytam:

A bal kéz felé eső fal mentén gyönyörű faragott könyv húzódik, rajta díszkötésű polcok. Ötkarú menyegyzet lóg a csillárról. A szőnyeget és a medvebőrt damaszkuszi mintás padló fedi. Csipkeablak takarja a hatalmas függönyablákat. Biedermeier

hangulatot árasztó porcelánasztalok sorakoznak a csecsebecsék márványlapján. A tükrön óriási velencei fal függ. A legjobb belvárosi szalonban varratott szekrények csüngnek a súlyos, barnára pácolt öltönyökben. A berendezés utolsó darabja egy műves fahasáb, melyben barátságos fénnel parázslanak a kandallók.

Nos... ez volt az álmom.

Egyszer talán megfestem (bár azóta kétségkívül a gyógyulás útjára léptem).

Mozdulat

Este az ágyára hulló kísérteties lámpafényben a *Dr. Jekyll és Mr. Hyde* különös esetét olvasta.

Talán mondanom sem kell, hogy az ellentétébe forduló személyiség története fölkorbácsolta izgatószerektől amúgy is túlfeszített idegeit. Elalvás előtt a megszállott orvost látta lelki szemeivel, aki egyik percről a másikra szilaj szörnyeteggé változik, majd – füttyülve a királynő megkövetelte etikette – végigdúlja London városát...

Már éjfél is elmúlhatott, mikor felriadt álmából, s *egy hirtelen mozdulatot tett*. E pillanatban fájdalom nyilallt a bal halántékába, mintha tüvel szúrták volna keresztül a bőrt (pontosabban nem is tüvel, inkább darázsfullánkkal). Mégsem tulajdonított neki jelentőséget, s bár orrán át sípolva fújta ki a levegőt, az nem volt több, mint a bosszúság tapintatos kifejezése.

Ám amikor újra álom és ébrenlét határán lebegett, furcsa dolog esett meg vele: érezte, hogy tetőtől talpig átalakul. A legkülönösebb változás balesettől eltorzult, forradások szabdalta koponyájában zajlott le, közvet-

lenül két szemgödre mögött. Nehéz megmondani, mi is történt valójában. Ő maga úgy vélte, mintha zúgó fejében a sejtek egy megfoghatatlan akarat parancsára eltolódtak, átrendeződtek volna; olyan akarat volt ez, mely nem késlekedett mindent birtokba venni...

Noha az esemény rendkívüliségét nyomban fölismerte, végül szégyenletesen gyöngének bizonyult. Igaz, a percek múltával egyre kevésbé rettegett – legalábbis ahhoz képest, ahogyan az első pillanatok vad szívdobogásában tette –, s a veszedelem mértékét sem látta többé halálosnak.*

Olyasmire pedig kivált nem emlékezett, hogy bármilyen ellenállást is tanúsított volna az átrendeződéssel szemben; sőt néhány pillanat múlva üdvözült mosollyal szunnyadt el...

Virradatkor azonban egy másik ember kelt ki recsegő ágyából, hogy használja a testét.

* Könnyen lehet, hogy ez a kezdődő fásultság már a „sejteltelődés” számlájára írható. (A neurológus megjegyzése)

Othello és a kutyák

– Gyűlöllek – mondta keserű hangon a férfi. – Hogyan szarvazhattál föl egy csavargóval?!... Miattad az egész világot megutáltam. Pusztá kézzel kellene hogy megfojtsalak. Pedig mennyire bíztam benned, de te sem vagy különb a többinél... Hát nem kaptál meg mindent? Vertelek talán? Vagy nem becéztelek, nem simogattalak eleget?

A vizslaszuka, melyet kedvenc drámája nyomán Desdemónának nevezett el, agárforma kölykei mellől bámult rá, ide-oda fészkelődve a vackán.

– No jó – dünnyögte végül félnótás engedékenységgel a férfi, s fölhajtott egy pohár méregerős házipálinkát.

*

Othello amúgy éjjeliőr volt. Leányt, asszonyt soha nem érintett. Számára a világot, jobban mondva azt, ami megállította reszketeg kezét, valahányszor öngyilkosságra gondolt, Desdemona hűsége jelentette.

Minden este az őt árnyékként követő vizslával sántikálta körbe a faluvégi roncsstelepet. Már fél tucat éve vigyáztak a teherautókra, melyek görbe lökhárítójukkal olyanok voltak, mint amikor egy szerelemben, gyermekben, munkában, egyszóval az életben csalódott vénember fintorra húzza a száját. (Desdemona gyakran meg is ugatta a roncsokat.) De ez már egy másik történet, s szomorú lenne elmesélni.

Legyen elég annyi, hogy a kutya-kölykök nemsokára vígan kergetőztek pálcikalábaikon a napok óta csak angol teát hörpölő férfi körül...

*

Vajon melyik isten dönti el, hogy egy szenvedély komoly-e vagy nevetéses, alantas-e vagy magasztos?

Shakespeare sírján mindenesetre fehér tulipánok nyíltak a rá következő tavaszon.

